

WARTOŚĆ XXIV

Ludzie starsi w moim życiu; ich godność i wpływ na moje życie¹

II. PROSPEKT WARTOŚCI

2.1. CEL OGÓLNY

Rozwój społeczny

2.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność kontaktowania się z ludźmi

2.3. CEL WYCHOWAWCZY

Wymiana dóbr duchowych i wzajemna pomoc

2.4. PROPONOWANE TEMATY

- Wzajemna akceptacja i współpraca w ramach pokoleń.
- Wymiana pokoleniowa w życiu społecznym.
- Rozwój kulturalny, społeczny i materialny w procesie wymiany pokoleń.
- Psychologia procesu dojrzewania i starzenia się.
- Źródła konfliktów między pokoleniami.

2.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Nasze życie jest na każdym etapie wartościowe.
- Życie to dar od starszego pokolenia.
- Należy okazywać szacunek starszym, bo tym samym szanuje się samego siebie jako człowieka.

---

¹ „Miłość wyraża się również w troskliwej uwadze poświęconej ludziom starszym, którzy żyją w rodzinie: ich obecność może być bardzo znacząca i wartościowa. Są oni przykładem łączności między pokoleniami, ważnego ogniwa, przyczyniającego się do pomyślności rodziny i całego społeczeństwa: Mogą nie tylko dawać świadectwo, że istnieją pewne aspekty życia, jak na przykład wartości humanistyczne i kulturowe, moralne i społeczne, których nie da się mierzyć kryteriami ekonomicznymi czy funkcjonalnymi; mogą także skutecznie wspomagać środowiska pracy i warstwy kierownicze. W istocie rzeczy chodzi nie tylko o to, żeby coś zrobić dla ludzi starszych, ale by zaakceptować ich jako odpowiedzialnych współpracowników, którzy w sposób rzeczywiście dla nich możliwy będą uczestniczyć w realizacji wspólnych projektów zarówno w fazie planowania, jak i dialogu i wykonania. Pismo Święte mówi o osobach, które «wydadzą owoc nawet i w starości» (Ps 92,15). Ludzie starsi stanowią ważną szkołę życia: zdolni są do przekazywania wartości i tradycji oraz pomagania w rozwoju najmłodszych, którzy dzięki nim uczą się nie szukania wyłącznie własnego dobra, ale również dobra innych. Gdzie ludzie starsi znajdują nie tylko warunki do leczenia i odpowiedzialnej opieki, ale – przede wszystkim – odnoszenia się do nich z miłością”. KNSK 222.

Program wychowawczy > Klasa II > Wartość XXIV > Ludzie starsi w moim życiu; ich godność i wpływ na moje życie

Zasady

- Staram się korzystać z doświadczenia życiowego osób starszych.
- Obserwuję osoby starsze w mojej rodzinie i uczę się od nich odnajdywania sensu i celu życia.
- Zabiegam o poprawne stosunki ze starszymi: rodzicami, dziadkami, współbraćmi, krewnymi i sąsiadami, z którymi tworzę więzi życzliwości i wzajemnej pomocy.

2.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Każdy etap rozwoju ludzkiego ma swoje cechy, właściwości, problemy i trudności, związane z psychosomatyczną naturą człowieka.
- Rywalizacja pokoleniowa, agresywna, bez zasad i pozytywnych uczuć, prowadzi do wielu konfliktów i niszczy struktury społeczne.
- Przez wymianę pokoleń jest zachowana ciągłość narodu.

Zasady

- Nie wykorzystuję przewagi duchowej, materialnej i emocjonalnej, wiekowej, nad dziećmi i ludźmi starszymi.
- Uczę dziecko szacunku dla starszych, poprzez przykład dobrego współżycia międzypokoleniowego we własnej rodzinie.
- W moich decyzjach życiowych biorę pod uwagę doświadczenia starszego pokolenia.

2.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Szkoła jest miejscem wymiany wszelkich dóbr międzypokoleniowych.
- Szkoła jest sprawdzianem porozumiewania się międzypokoleniowego.
- Współpraca ze starszym pokoleniem gwarantuje sukces młodemu pokoleniu.

Zasady

- Współpracuję, w procesie wychowawczym, z rodzicami i osobami starszymi.
- Korzystam z wiedzy starszych w procesach edukacyjnych i wychowawczych.
- Poszukuję przyczyn możliwych konfliktów i powstawania subkultur w rywalizujących ze sobą pokoleniach.

Program wychowawczy > Klasa II > Wartość XXIV > Ludzie starsi w moim życiu; ich godność i wpływ na moje życie

2.8. SPOSÓB REALIZACJI

Na podstawie konkretnej, wyznaczonej przez wychowawcę lektury albo serialu telewizyjnego wychowankowie przeprowadzają analizę relacji międzypokoleniowych. Wyszczególnia się zaobserwowane konflikty, sposoby ich rozwiązywania oraz formy współpracy, porozumienia i współżycia. Wspólnie zastanawiamy się, dlaczego młodzież tak często buntuje się wobec decyzji rodziców i dziadków? Pod dyskusję poddaję pytanie: Czy różnice pokoleniowe wynikają ze zmieniających się warunków kulturowych (moda, sposób spędzania wolnego czasu), czy też spowodowane są odmiennym podejściem do odpowiedzialności lub jego brakiem.

2.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Następuje porozumienie międzypokoleniowe prowadzące do współpracy, pomocy, współdziałania. Młodzież uznaje autorytet osób starszych, poszukuje u nich wskazań, korzysta z ich doświadczenia życiowego². Wzajemna akceptacja i szacunek zapobiegają powstawaniu napięć i konfliktów międzypokoleniowych³. Każdy człowiek, niezależnie od wieku, nawiązuje relacje ze starszymi i młodszymi, które dopełniają się w ramach związków małżeńskich, rodzinnych, towarzyskich, zawodowych, społecznych i pokoleniowych.

2.10. ZAGROŻENIA

Młodzież, nie znajdując porozumienia i oparcia w starszym pokoleniu, ucieka w uzależnienia (alkoholizm, narkomania⁴), szuka swojego miejsca w subkulturach, sektach, gdzie znajduje pozorne poczucie bezpieczeństwa i zrozumienie. Powstaje rywalizacja międzypokoleniowa, wzajemne zwalczanie się, brak porozumienia. Obopólna niechęć oraz emocjonalny rozdźwięk prowadzą do pogłębiania się nieporozumień w domu rodzinnym i środowisku szkolnym. Powstaje relacja: „my” i „oni”. „My” – młodzi pełni życia i wspaniałych perspektyw, i „oni” – starzy, bezproduktywni, którzy muszą odejść. Następuje wtedy utrata

---

² „Jest prawem dzieci i młodzieży otrzymywanie wskazań, które pozwolą im oceniać wartości moralne według prawego sumienia, przyjmować te wartości przez osobisty wybór, jak i pełniej poznawać i miłować Boga”. DWCH 1.

³ „Potocznej świadomości narzucono dziś przekonanie, że rodzina jest przede wszystkim terenem konfliktu pokoleń. Takie przeświadczenie prowadzi dość łatwo do wniosków najdosłowniej antywychowawczych: jeśli reakcją dzieci na proponowanie im wartości musi być ich negacja, to najlepiej nie wychowywać, wówczas dzieci może same znaleźć sobie jakieś stosowne dla siebie zasady”. *Człowiek – osoba – pleć*, dz. cyt., s. 200.

⁴ „Narkotyki prowadzą do zaburzeń procesów poznawczych, motywacyjnych, godzą w dobro osoby ludzkiej i realizowanie wartości wyższych. Uzależnienie od narkotyków jest grzechem, bo godzi w podstawowy dar – wolność, jaką został obdarzony człowiek”. Cz. Cekiera, *Narkomania*, w: *Encyklopedia bioetyki...*, dz. cyt., s. 314-315.

Program wychowawczy > Klasa II > Wartość XXIV > Ludzie starsi w moim życiu; ich godność i wpływ na moje życie

wspólnych wartości oraz utrata perspektywy pogodnego, w pełni radosnego i życzliwego współbycia i współdziałania.

20. lat Mazowsze